

י"ל ע"י התאחדות האברכים
"אדנים לתורה" דהסידר זוטשקא
פר' דברים חזון תשפ"ב • גליון קס"ד

נהל קדומים

דברות קודש ממעיין נובע, כ"ק מרן רבו"ק ז"ע

חלוקי הנחל

פלאות התורה מאוצרותיו של
הגדה"ר זרח רוזנטל שליט"א

אלה הדברים וזאת הברכה

פעם הגיע לרבי מאיר מפרמישלאן יהודי שחבירו התאנה לו לקחת ממנו מסחרו. השיב לו רבי מאיר'ל: הקב"ה יכול לשלוח לך פרנסה גם באופנים אחרים. וכשביקש היהודי ברכה, השיבו: "דברים", אם יש לאדם דין ודברים אודות מסחרו, ואתחנן, צריך הוא לבקש מהשי"ת אודות הצלחה. אבל "עקב", בינתיים עד שתעשה ותפעל משהו, "ראה", יראה לא לשבת בטל, רק ישכור לו איזה חנות ומסחר; "שופטים", אח"כ ילך עמו לבית דין, "תצא", יצא מהמסחר הישן, "תבא", יכנס ויבא לעסק החדש בהצלחה, "נצבים", ויעמוד היטב במסחרו החדש, "וילך", ילך לו טוב, "האזינו", אם האזין למה שנאמר כאן, "וזאת הברכה", זוהי ברכתי אליי.

(רביה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ז"ע)

זהירות מאבק לשון הרע

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל (דברים א, א). [אלה הדברים] אלה"ה ר"ת א"ב'ק לשון הרע, וזהו [אשר] דיבר משה אל כל ישראל, אפילו לגדולי הדור אשר יתייחסו בשם 'ישראל', להזהיר ולהשמר הרחק כמטחוי קשת שלא ילכדו ח"ו בעוון זה. (רביה"ק ר' מרדכי מנדבורנא ז"ע)

כל משפטי ה' הם רחמים וחסדים

לא תכירו פנים במשפט. רמז לנו הכתוב הוראה של חיוזק לימים אלו. "לא תכירו פנים במשפט", אל תתנו הכרה והסכמה לכך שיש בחינת חרון אף במשפטי ד'. רק תאמינו באמונה שלימה שכל משפטי ד' מלאים ברחמים וחמלה, וגם כאשר ד' נהג אתנו במשפט, הרי תוכו רצוף אהבה בלי שיעור, וכמו שאנו מצוויים להאמין "יודעת עם לבבך כי כאשר ייסר איש את בנו ד' אלקיך מוסר" (דברים ה, ה).

ועל כן עלינו לדעת שכל תכלית הדין והמשפט הוא רק כדי שיהי' "כקטן כגדול תשמעון", לעורר אותנו מקטן ועד גדול לשמוע בקול השי"ת, וכן לעורר אותנו שלא לעשות קטנה או גדולה בלתי רצון השי"ת. וכל מה שאנו סובלים בגלות הוא רק לזכר אותנו ולהטות לבבנו אליו ית"ש. וכמאז"ל (סנהדרין יז): אני מעמיד עליהם מלך קשה כהמן, וכמ"ש (חזקאל כ, ל) חי אני נאום ד' אלקים אם לא ביד חזקה ובחימה שפוכה אמלוך עליכם, נמצא שתכלית כל החימה שפוכה הוא כדי שיהי' "אמלוך עליכם".

אכן, גם כאשר אנו נכנעים וחוזרים בתשובה שלימה מחמת משפטי ד', אין לנו לעשות כן מחמת יראת העונש, כי אע"פ שישנם כאלו הנמצאים בשפל המצב שרק יראה כזאת מעוררת אותם בתשובה, מכל מקום חבל מאוד על שאין מרוממים מעט את היראה הזאת, כי יראת העונש היא בעצם יראת האדם מפני עצמו, שחושש על גופו שלא יחלה ח"ו, ועל ממונו שלא יאבד ח"ו וכדו', וכמה חוקה יראה כזו מיראת אלקים אמיתית.

וזהו שרמז הכתוב "לא תגורו מפני איש", אל תבחרו להכנע ולחזור בתשובה מפני יראת העונש הנוגעת לאיש,

כי הלא בושה תכסה פנינו כאשר נתוודע שכל פעולותינו בתורה ובעבודה הי' למען עצמינו ובשרינו, ולא מה היא הדרך הנכונה להתעורר בתשובה שלימה כאשר רואים את משפטי ד' ואת החימה השפוכה ח"ו, הדרך הנכונה היא שנתבונן ונזכור "כי המשפט לאלקים הוא", שלאמתו של דבר מה שהשי"ת שופט את ישראל, הלא את עצמו כביכול הוא שופט, כי בכל יום ויום בת קול מנהמת כיונה מה לו לאב שהגלה את בניו (ברכות ג), ובכל צרתם לו צר (שעי"י סג, ט). וממילא אין לנו לירא יראת העונש שהוא יראת עצמנו ובשרנו, רק לירא מהדר גאון עוזו, ולקרוע לבבנו וליבוש ולהיכלם מלפניו ית"ש איך נוסף לגורם צער גדול כזה להשי"ת.

(כ"ק מרן רבינו בעל נחל יצחק ז"ע)

מהנחל

נחלי איש בקצירת האומר

הנה כבר באים הימים הנוראים

ספר דברים הוא ספר המוסר של משה רבינו. והרי כל מי שיש בו יראת שמים דבריו נשמעים (ברכות ה). וק"ו כאשר מתחילים אנו בעת הזאת לשמוע את תוכחתו של אדון הנביאים משה רבינו עליו השלום, שמשולג הדבר להיות דבריו נשמעים בקרבנו. ומזה מתחיל ההתעוררות של ימי אלול. ודכירנא בימי נעוריי, שכאשר היו קורין בתורה לראשונה את התיבות "אלה הדברים", היתה תקופת אותי לחלה מעבר לעבר ("האט מיר דאךן געגנין אדעש") "אוי, הנה כבר באים הימים הנוראים".

(כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק ז"ע)

תשובה שלמה בכח שבת קודש

אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן כמדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תפל ולבן וחצירות ודי הלב (דברים א, א). הנה מפרשה זו ועד סוף הספר הם דברי מוסר הדרכה ותוכחה מאדון הנביאים משה רבנו ע"ה. ועתיקין הדברים דברי מוסר אלו לשעה ולדורות נאמרו, ועל כל בני ישראל לפשפש ולמצוא הדרכה ותוכחת מוסר לחייו הפרטיים.

והנה ידוע דשב"ק הוא זמן תשובה דכל המשמר שבת הלכתו מוחלין לו. ועפ"ז יש לבאר סדר הפסוק: אלה הדברים, אלה"ה הוא ר"ת ל'עולם, וכן הוא ר"ת ה'שבת, וכן הוא ר"ת א'ות ה'יא לעולם, וכן הוא ר"ת ה'שיבנו א'יבנו ל'תורתך. דע"י שב"ק יזכה האדם לשוב אל ה' באמת. והם הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל.

והוסיף ואמר להורות דרכי התשובה, "בעבר", אם עבר אדם עבירה ח"ו, העצה לבוא לתשובה שלמה הוא, "הירדן", להשפיל גאוותו ולהכניע את לבבו. "במדבר", וישים את עצמו כמדבר וכהפקר בביטול הישות. "בערבה מול סוף", ואזי יהיה ערב ומתוק ומקובל לפני השי"ת האין סוף ב"ה, שיפנה אליו ויקבל תשובתו ברחמים וברצון מתוך אהבה ומתיקות. (כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק ז"ע)

"אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוקים" התקרבות לה' בימי בין המצרים

התעסקות בענייני ביהמ"ק בבין המצרים

חידוש נורא איתא במגלה עמוקות (פ' בלק דהוש ד'), דהא דדרשו חז"ל בספרי (דברים שני') עה"פ "ולא קם עוד נביא בישראל כמשה" אבל באומות עולם קם. ומני, בלעם. והנה ידוע שבימי בין המצרים שולטים קליפות נוראים ומסוכנים ר"ל ששמים 'קטב מרירי', וכמובא במדרש רבה פ' נשא (פ"ב, ג) ובאיכה רבתי (פא, ט) ושד זה עשוי כולו קליפות, שערות, עינים, וראשו דומה לעגל וקרן אחת יוצאת ממצחו, ועין אחת קבועה לו בליבו. ומתגלגל לו ככדור. וכל מי שרואהו נופל ומת. ועיי"ש שלכן צריך להזהר מלהכות התלמידים בימים אלו, ולא ללכת בין חמה לצל. והוא קליפתו של בלעם הרשע, שכל ענינו היה עם 'קטב מרירי'. וזה מרומז בדברי חז"ל "אבל באומות העולם ק"ם" ר"ת 'קטב מרירי'!

וכאשר בלעם בא לקלל ולהיך לכלל ישראל, רצה לעורר ר"ל קליפת ימי בין המצרים הנוראה. והוכיחה אותו אתונו, "אתה בא לקלל אומה שחוגגת שלשה גלים", והכוונה בדבריה הוא שאצלם בימי בין המצרים, העיסוק שלהם הוא בענייני בית המקדש והשתוקקות וכיסופין להעליה להגל וכל הג' שבתות של ימי בין המצרים הם כנגד הג' גלים. וא"כ אין לך בכלל השגה והבנה בבנ"י (ע"כ דברי המגלה עמוקות).

כ"א ימי בין המצרים כנגד ימי השמחה והרגלים

וכעין זה מבאר המהרש"א בסוגיא של "סבי דבי אתונא" (בב"מ בבב"מ ח) שמסופר שם שרבי יהושע בן חנניה אמר לקיטר רומי שחכמי ישראל חכמים ויתר מחכמי אתונא שהיו אז גדולי חכמי העולם. ומובא בליקוטי מאמרים (לדבי צדוק הבית עמי מ') שחכמי אתונא ידעו את כל חכמת רשב"י המזכרת בזה"ק, כי היו קרובים לזמנו, והיו בבחינה של זה לעומת זה מצד הסי"א והטומאה. אך כל כל השגתם היתה רק באופן חיצוני.

והמהר"ל בחידושי אגדות מוסיף, שלכן התאספו שם יחד אותם החכמים למספר שישים, מפני שמספר השישים מורה על חוזה ותוקף גדול. וכמוכח השיר השירים (ז, א) "שישים גיבורים סביב לה".

ואמר הקיסר לרבי יהושע בן חנניה אם הנך חכם מהם לך ונצחם בויכוח, ואם ינצחם יביאם אליי, ומסופר שם איך עשה בתחבולות למצוא המקום, ואיך עבר את המכשול איך לקדם בשלוםם כאשר הזקנים שבו למטה והצעירים למעלה וכו'. במהלך הויכוח הביאו חכמי אתונא שני ביצים, ואמרו לו אמור לנו איזה ביצה הוטלה ע"י תרנגולת שחורה ואיזו ע"י תרנגולת לבנה. הביא ריב"ח כנגדם שני חתיכות גבינה, ושאלם איזו יצאה מעז שחורה ואיזו המשך בעמוד ב' <<<

מעז לבנה. ועיין במהרש"א שם שמפרש כל היזכורים ביניהם בדברי חכמה שהוצגו במילים שדיברו שם.

ומבאר את ענין הביצים והגבינות באופן נפלא. דהנה זמן בקיעת אפרוח מביצה הוא מניין כ"א יום. וישנם שני מערכות ימים בני כ"א יום. מר"ה ועד היחוד השלם - שהוא בשמיני עצרת ישנם כ"א יום, וכן מי"ז בתמוז ועד תשעה באב ישנם כ"א יום. וסבי דבי אתונא רצו להחליש את כח כלל"י באותם כ"א ימי תוקף הקדושה של בין ר"ה לשמ"ע שמסמלים על ביצה לבנה - מחילת עוונות וזכות מוחלטת. וטענתם היתה שיש כנגדם כ"א יום, שמסמלים על ביצה שחורה - ימי בין המצרים, ובהם יש תוקף הדינים ר"ל. על זה השיב ר' יהושע בן חנניה דכמו שגבינה היא תמיד לבנה וצחה ואין הבדל אם הוכנה מעז שחורה או מעז לבנה, כך לגבי שני הבחינות של הכ"א ימים אין ביניהם הבדל כלל. (ובין הימים הק' שתולים פרכת לבנה שמראה לנו בחינה של תרגול לבן, לבין הימים שנגמרים בת"ב שתולים פרכת שחורה למנהג ורמיהא). שבשניהם אנו חנוני יוצאים בסופו של דבר מלובנים ומכובסים. ששני מערכות הימים מביאים אותנו לקירבת אלוקים. ובסיום שני מערכות הימים (ת"ב ושמ"ע) אומרים הפסוק "אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו!"

"אתה הראית לדעת" בת"ב ובש"ת

וכמובא בסה"ק אור מלא להרה"ק מקאסאן שמסורת בידנו שבאמת ימים אלו מכוונים זה כנגד זה ובשניהם יש "אתה הראית לדעת" שהוא קשר עם הבורא בבחינת יחוד פנים בפנים. בימי תשרי, דרך התשובה מיראה ומאהבה ובשמחה, ובימי בין המצרים, דרך ההשתוקקות וכיסופים לקרבת אלוקים שהיה בבית המקדש. וכפי שאמר הגאון הקדוש רבי לייבלה איגר זצוק"ל שיעיקר תפילות ימים הנוראים הם על גילוי כבוד מלכותו יתברך, "ותמלוק אתה ה' מהרה לבדך על כל מעשיך וכו'", וההכנה לקראת תפלות נשגבות אלו הם ימי בין המצרים, שבהם מעוררים געגועים וצער על סיוק השכינה מכלל"י, ועי"ז אפשר להגיע אח"כ לבקשת התגלות כבוד ה' על כל הבריאה. שהרי המקום היחיד בתורה שבו נקרא הקב"ה אדון, הוא ביהמ"ק. כדכתי' "את פני האדון ה'". מפני ששם היה ניכר בחוש אדנותו והשראת שכירתו בעולם! וכמובא בקדושת לוי ע"פ הבעש"ט הק', שאומר שכל כוחות נפש האדם נמשכים אחר מחשבתו, והיכן שחושב שם האדם שם הוא נמצא, ועפי"ז אומר הקדו"ל שניתנו לנו עבודת הימים האלו, כדי שנחשוב על כוח המקדש יומם ולילה, ונשתוקק "מתי יתבני מקדשא, מתי יתבני מקדשא", ומוזה נמשך דיבורי קדושה נוראה ועצומה של קדושת ביהמ"ק! ומה "זוכ"ה" לשון הזדככות "ורואה בשמחתה" - שמראים לנשמתו כבר עתה את ענין השמחה בבנין ביהמ"ק. ע"כ דבריו הק'.

שגב מעלת שבת חזון

וכן מובא מכמה צדיקים בגודל שגב שבת קודש זו, 'שבת חזון', שכשמה שבת חזון מלשון נבואה וראה, מראים דברים נשגבים ונוראים לנשמות בני"ב בשבת קודש זו.

דאיתא בקדושת לוי (מאמרי מגילת איכה) **שמראין לנשמות מעין עולם הבא.** ובתורה אור על מגילת איכה (לפעל הצמח צדק) מובא בשם הרה"ק רבי הלל מפאריטש זי"ע (מתלמידי בעל התניא), ששמע מאביו, שהיה משובתי ש"ק אצל הרה"ק מברדיטשוב זי"ע בשבת חזון. ואמר הרה"ק מברדיטשוב, שבכל שנה ושנה מראה הקב"ה לנשמות ישראל את ביהמ"ק השלישי. - ומה שיהיה בעז"ה בקרוב ממש - אם ידעו לחיות עמו כראוי. וכן אי' בקדושת לוי ובשפ"א שמראים בש"ק זו ל"כ"א מה הוא הוסיף ע"י מעשיו הטובים בבנין בית המקדש השלישי. השלישי, ומה חלקו בבנין בית המקדש השלישי. ובשפ"א מוסיף עוד שמראים לנשמות בני"ב כ"א מה חלקו בדרגות ובהשגות בבנין ביהמ"ק השלישי, ומה יכול להשיג לפי שורש נשמתו. וכל הנ"ל אע"פ שלא רואים כל זאת בעינים גשמיות, מכל מקום מזלזל חז"י, וזה מביא שמחה גדולה, מגודל ועוצם ידיעת נפשו מה שיכול להשיג שם!

נחל איתן

טללי טוהר מתוך דא"ה של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

"מאמתי הוי חזקה מבי דיש אמצרי"

הדין בא פרנסה ועושה. וזהו "שולחן בצפון", כי בצפון שהוא צד שמאל הוא מקום הגבורות, וכאשר נמתקים הגבורות נעשה מזה פרנסה לישראל. וזהו "ויברך אתכם" בפרנסה ועושה, "כאשר דיבר לכם" לשון קשה, כי אחר המתקה, מתעוררים ההשפעות טובות.

ובספה"ק זכרון זאת הביא דברי המדרש על "אלה הדברים", אמר הקב"ה הואיל וקבלו תוכחותיך, לך ברכם, וז"ש "ד' אלוקי אבותיכם יוסף עליכם וגו'", ומנין שכל המוכיח צריך לברך, שנאמר "ולמוכיחים ינעם ועליהם תבוא ברכת טוב". ויהי' כן לעתיד לבוא שיברך הוא אותנו, כאשר דיבר לנו, "דיבר" קודם קשות, ואח"כ יבא לנו ברכת טוב. וזהו שמחינו כימות עניינו עכד"ק.

ובזה נראה לבאר מ"ש תלמידו של הרה"ק מלובלין זי"ע בספר אור לשמים (פירשת בלק), שכ"א ימי בין המצרים מסוגלים לפרנסה, כי הם כ"א יום כמנין שם אהי' שהוא סוד התשובה, (איוב ל"ז כ"ב) "מצפון זהב יאתה". וזהו רמז הגמרא (קידושין כב) "מאמתי הוי חזקה מבי דיש אמצרי", דשם שד"י יש לו ששה צרופים, וצרוף אחד הוא ד"ש. וזהו "מכי דיש אמצרי", שמממשין פרנסה ושפע ממי שדי בברכותיו, "אמצרי" לימי המצרים שהם מסוגלים לזה.

ונלאו כל חכמי לב למצוא המקור לדבה"ק, דימי בין המצרים מסוגלים לפרנסה. והאמת י"ל כפשוטו, דכיון דמסוגלים לתשובה, ממילא מסוגלים גם לפרנסה, דהא בהא תליא. אכן לדברי הרה"ק מלובלין זי"ע, הרי זהו הרמז בפסוק שהביא האור לשמים "מצפון זהב יאתה", שבמקום הגבורות, טמון הצינור לפרנסה, כשזוכין להמתקים. והרי זהב עצמו מרמז לאדמימות הדין, וכשזוכין להמתיקו נעשה מזה שפע לישראל. ובפרט בימי השבתות של ימי בין המצרים, שמתהפך הדין לרחמים. וז"ש "ושולחן עם נהמא בצפונא ארשין", דבשבת קודש מסדרין השולחן בצפון, כי אז נמתקין כל הדינים שבצד צפון, כדאיתא בזוה"ק "כגונא וכו'", ונשפע שפע פרנסה לכל עם ישראל. ובפרט בשבתות ימי בין המצרים, ובפרט שבת חזון שקורין התוכחה שאמר משה רבינו לכל ישראל, וכיון שהוכיחם, צירף לזה את ברכתו. וכן התוכחות שאמר ישעי' הנביא, בהכרח מצורף לזה הברכה, כפי שפסקו רז"ל שהמוכיח צריך לברך.

בפרשתן לומדים אנו את דברי המוסר שאמר אדון הנביאים משה רבינו אל כל ישראל, ודברי המוסר הללו נוקבים לדורות עולם, וכמ"ש באוה"ה הק'.

והנה הרה"ק מלובלין זי"ע כתב לרמז בדברי הכתוב "ודי זהב", באופן של דבר והיפוכו, וזהה"ק בסה"ק זכרון זאת, "ודי זהב. יש מי שמוסר שלו הוא להיות לו די זהב", אלא ייעג עוד להעשירי. וכן יש לפרש יש מי שצריך להמשיך להעולם שפע עושה, וזהו "ודי זהב", עכ"ל.

והנה בפשטות אין בזה סתירה, כי רמז בדה"ק דיש מי שעבודתו ותיקונו באופן זה, ויש מי שצריך באופן אחר, ובפרט כשמרמז בדבריו להמשיך השפעות לכלל ישראל. אמנם יש לפרשו ששניהם מדובר באדם אחד, כאשר נבאר בעז"ה.

בספר אמרות טהורות האדמו"ר מרחמיסטריווקא שליט"א (דפ"ר), הביא בשם חמיו הרה"ק מסקווירא זצ"ל, שהי' ויכוח בין הרה"ק המגיד מטשערנוביל זי"ע והרה"ק מלובלין זי"ע, כי הרה"ק מלובלין זי"ע הי' סבור שהעיקר צריכים להשפיע על ישראל עניני רוחניות, וצרכי הגשמיות יבואו ממילא. והרה"ק מטשערנוביל זי"ע הי' סבור להיפך, שצריכים להשפיע על ישראל שפע בגשמיות, ועי"י שיהי' להם הרחבת הדעת יתעוררו להטיב מעשיהם ברוחניות, ובסוף ימינו הודה הרה"ק מלובלין זי"ע להרה"ק מטשערנוביל זי"ע. והוסיף ע"ז הרה"ק מסקווירא, שכפי הנראה כתב הרה"ק מלובלין את ספריו הק' בערוב ימיו, כי כל ספריו מלאים מענין זה, שהש"ת ישפיע כל מיני השפעות גשמיות לישראל. ובשפתי צדיק (פ' שלח) הביא מזקנה הדיישי הרי"ם זי"ע, שהרה"ק מלובלין זי"ע הי' חפץ להשפיע עשירות לישראל, ולכן הוא מתניח ע"ז בכל דברי תורתו הק'. ובע"כ צ"ל כנ"ל, דאת ספריו כתב בערוב ימיו, לאחר שחזר והודה לשיטת המגיד מטשערנוביל זי"ע.

והנה בספה"ק דברי אמת כתב, עה"פ "ויברך אתכם כאשר דיבר לכם", דהנה איתא בחז"ל תמיד (פס' תב) "בזמן דאיכא תוכחה בעולם, איכא שלום בעולם, טובה בא לעולם ונחת רוח בא לעולם". וזהו אלה הדברים, "אלה" פסל את הראשונים, עי"י "הדברים", היינו עי"י דברי תוכחה שאמר משה רבינו ע"ה, בטל את כל הגזירות הרעות. וזהו "ויברך אתכם כאשר דיבר לכם", כי כשנמתק

ערבי נחל

אמרים ערבים ממאורי החסידות

עצת כללות ישראל ושמירת שבת

יש לבאר שנרמז בכאן עצה לעם ד' איך יתנהגו לבא אל אמיתת עבודת השם ברוך הוא, כי הטעם למה שאנו אומרים קודם כל עבודתנו ותפילתנו לשם יחוד כו' בשם כל ישראל, והכוונה היות שאין צדיק בארץ כו' (קהלת ג' ט), ואם כן האיך יכול לעשות איזה דבר קדושה באברינו כיון שנעשה בהם איזה עבירה חלילה ונפגם אותו האבר ואיך יכול להשרות עליו קדושת העובדא ההיא. אך שהתיקון לזה הוא במה שכולל עצמו עם כללות ישראל, כי יש עולם הנקרא כל ישראל והעולם הוא שלם בלי שום פגם, כי הכללות ישראל הם הצדיקים כמו שנאמר (ישעיה ס' ט) ועמך כולם צדיקים, ואם כן אף שהפרטים חוטאים לפעמים, אבל הכללות הם תמיד קיימים בקדושתם ואין שטן ואין פגע רע בהם וחלילה ותמיד צורתם חקוקה למעלה והוא הנקרא בספרי קודש אדם קדמון, ושם אין שליטה לחטא כלל, והאדם מקשר עצמו שם בהתכללות ההיא ואז אותו האבר נקשר בכללות ונתקן בקדושה עליונה ואז יכול לעשות המצוה או העובדא ההוא. וזה עצה אחת. ועוד יש עצה היות ששורש כל החטאים הם באים מכח עץ הדעת שנתקלה האדמה בל"ט קללות ומהם באה הזוהמא לאדם, אבל כשאדם שומר שבת כהלכתו בל"ט מלאכות מתקן ה"ט קללות ואז יפרדו ממנו כל הקליפות, וזהו הטעם (שבת קיח א) כל השומר שבת כהלכתו כו' אפילו

עבד כו' מוחלין לו. וזהו שרמז להם

משה רבינו עליו השלום באומרו עצות הללו לעם הקודש באמרותיו הטהורים "אלה הדברים" - נרמז שמירת שבת בל"ט מלאכות, כדרך שאמרו בגמרא אלה הדברים מכאן לל"ט מלאכות, דברים הדברים ואלה הם ל"ט יעוין במסכת שבת (א' ט). ועצה השנית הוא תיבת "כל ישראל" - ליחד ולקשר עצמו בכללות ישראל. וזהו אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל, פירוש אל העצת כל ישראל שאנו עושין כנ"ל נתן לנו עוד עצה באלה הדברים, דהיינו שמירת שבת.

(נועם אלימלך)

כל ישראל ערבים זה לזה, וכשאהרד חוטא ח"ו הוא מזיק לחבירו

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל (דברים א, ט). עי"ל דגם זה מהתוכחה, דלכאורא יאמר האדם מאי איכפת ליה לחבירו אם אהיה רשע על ח"ו, אמנם מבואר בזוה"ק, דהעוה"ז הוא כמו הספינה על הים, שיש עליה כמה אנשים, ואחד נוקב הספינה תחת מקומו, הלא זה מזיק לכל בני הספינה, ולזה אמה, אשר דבר משה אל כל ישראל שתדעו שזה נוגע לכל כלל ישראל.

(אך פרי תבואה)

שבת חזון ות"ב

שבת חזון

לימוד התורה: נחלקו הפוסקים האם מותר ללמוד כרגיל מחצות ואילך (שו"ת י"א דגמ"ד), ולהלכה אם מכיר את עצמו שע"כ יתבטל קצת מלימודו אפשר לסמוך להקל ללמוד כל השבת כרגיל (ע"פ מ"ב תקנ"א סק"י).
סעודה שלישית: אוכל בשר ושונה יין ומעלה על שולחנו אפי' כסעודת שלמה בעת מלכותו (שו"ת תקנ"ב סק"י), ואפי' אינו רגיל לאכול כך בס"ג (שו"ת אג"מ אור"ח ח"ה ק"י). וכן מותר לשרי זמירות שבת ואפי' אינו רגיל בכך (שם).

רגיל לישב בצוותא בס"ג: נחלקו הפוסקים בזה (מ"ב שם כ"א), יש שנהגו שאוכל עם ב"ב ולא בביהמ"ד עם קהל (מבית לוי), ויש שנהגו לשורר זמירות בצוותא בקהל.
שקיעה: יקפיד לסיים הכל לפני השקיעה, הן האכילה (רמ"א שם) ולכתחילה אף מים אחרונים. וביעבר אף בלילה מותר, וכן כוס בנחת המזון. ואם גמר סעודתו ועדיין קודם השקיעה יכול להמשיך לאכול אף בלי תנאי (שעה"צ סק"י).

הכנה: לא יאמר שאוכל כדי שיהא לו כח לצום. (מ"ב ר"ג). **קלי צום וכיו"ב:** מעיקר הדין מותר דאינו אלא לשמור המצב (אג"מ ח"ג י"ד). אך לכתחילה יערבם במאכל או במשקה, ועדיף לערבם מער"ש (מבית לוי). אין לעשות שום פעולת הכנה ללילה, ולכן אין להביא קינות או להסיר הפוכות או להפוך הספסלים קודם צאה"ב.

ביה"ש: מששקעה חמה נאסר באכילה ושתייה ות"ת אבל אסור לישב על הקרקע או על כסא נמוך (ש"ש פ"ב הע' פ"ח), וכמו"כ אין חולצין נעליים (רמ"א תקנ"ג, שבה"ח ח"י ע"י) מטעם אבילות בפרהסיא. ויש שהחמירו לחלוץ נעליים ושלא ללבוש נעלי בד מספק (הליכ"ש).

מוצ"ש: בצאת השבת אומרים כולם המבדיל בין קודש וכו', ואחר כן מחליפים הכל לחול, והמנהג הוא לאחר תפילת מעריב.

הבדלה: אין מבדילין על הכוס במוצ"ש. מי שאינו מתענה (כדלה"ל), אם צריך רק לשתות מים אינו מבדיל (שבה"ח ח"ח קכ"ט). ואם צריכים לאכול, יבדילו קודם אכילתם. ולכתחילה על חמור מדינה (מציעים בטעמים) (על קפה ותה יש פלוגתא), וכ"ש קולה לא נחשבים כחמור מדינה (מבית לוי), אם א"א יבדילו על מיץ ענבים, ואין אומרים הפוסקים לפני הברכה (פת"ש).

מי מבדיל: חולה, בעל ברית, פדיון הבן בזמנו. יבדילו בעצמם. מעוברת מניקות ושאר נשים שאין מתענות, מציינו בזה ג' אופנים בהבדלה שלהם. י"א דפטורים מהבדלה (מטעם ס"ט), וי"א שתבדיל לעצמה ותשתה הכוס (מבית לוי), וי"א שהבעל מבדיל והיא תשתה הכוס או קטן שגם יוצא י"ד הבדלה (שם). (ואו אף הוא פטור מהבדלה במוצאי ת"ב) וכל אחד ינהג כמנהג אבותיו. קטנים וכ"ש קטנות, המנהג שהן אוכלים בלי הבדלה.

בשמים: אין מברכין. **ברכת הנר:** אנשים מברכים על הנר בביהכ"ס לפני אמירת איכה (תקניו מ"ב סק"א), ואם לא בירך לפניו יברך אח"כ. ונשים שנהגו לברך על הנר כל השנה יברכו בביתם (שבה"ל).

הלכות ת"ב

בהלכות ת"ב יש דברים שנאסרו מדינת דגמ' ויש שנאסרו ממנהג. יש שנאסרו כל היום ויש שנאסרו עד חצות. ונסדר ההלכות לפי סדר היום מליל ת"ב ואילך. ואי"א לפרט כל הלכותיה כי רבים הם, אלא נביא את היותר שיחיים ומצויים ואינם כ"כ ידועים, כפי שיכיל הגליון. זה החלי בעז"ה.

ליל ת"ב: ישיבה על הקרקע: יושבים לארץ כאבלים. (ע"פ הקבלה יניח בגד שאינו לבוש בו להפסיק בינו לקרקע (שע"ת תקנ"ט). מי שקשה לו לישב על הארץ יכול לישב על כסא נמוך ואי"צ לדקדק שיהיה פחות מג"ט אלא

העיקר שיהיה ניכר שהוא קטן וסמוך לארץ (הליכ"ש). כשיושבים על הארץ אי"צ לקום מפני רבו, זקן וחכם (רע"א תקנ"ט) אלא יעשה הידור (תשובה מאהבה ג. ת"ם), ויש שהחמירו (ברכי"). י"א דבשעת הקינות ואמירת איכה אע"פ שאין איסור לעמוד, מ"מ מצווה דווקא לישב על הארץ (תשובות והנהגות). עת שיושבין על הארץ ומתאבלין על החורבן הוא עת רצון גדול, ויכול אדם לפעול בתפילות להשי"ת מה שצריך (אמרי פנחס תשס"ט). הנוסעים ברכב או באוטובוס רשאים לישב, כיון שאין כוונתם לתענוג וכל כיו"ב (חז"א). וי"א דבאוטובוס כשאין המקום דחוק נכון לדקדק בזה (הליכ"ש).

משכב: ימעיט אדם מכבודו והנאתו וישנה משכבו, והכל לפי מה שהוא אדם (רמ"א תקנ"ה). **ציצית:** נכון שלא לפשוט הטלית קטן בלילה, לאפוקי נפשיה מפלוגתא האם טעון ברכה למחרתו (הליכ"ש). **ק"ש שעל המטה:** קורא ק"ש כדרכו מפני שהוא פסוקי דרחמי דרך בקשה (סיפוס"ט).

דיני ועניני היום: נפרט עניינים הנוגעים לכל הלילה והיום. **כוונה:** יזכור לכוון לקיים מצוות עשה מדברי נביאים שצו על התענית ומניעה מרחיצה, נעילת הסנדל וכו' (מ"ב תקמ"ט). **כעס:** זהו מאוד שלא יבוא ביום זה לכעס וכל דיבורו יהיה בנחת ביותר (מ"ב תקס"ח סק"י). **דיבור:** ימעט בדיבור בת"ב בכל מה שאפשר (ח"י אדם קל"ה ס"ד). **היסח הדעת:** ראוי לעורר את האדם מאוד מאוד שזיהר מהיסח הדעת מאבילות ח"ו כל יום אפי' רגע אחד (סוה"ע יעיש"ע).

אמירת שלום: אין שאילת שלום לחבירו ואפי' לומר 'בוקר טוב' אסור. לשחות כדרך נוהגי שלום מותר (דברי סופרים). אמירת מזל טוב מותר (מבית לוי), ואפי' ע"י לחיצת יד (הגוי"ט א'). לשאול לחבירו אין אתה מרגיש מותר (אמת לעולם). א"א לגבאי המכבד בעליות בשחרית ישר כח, אבל במנחה אומרים (תהג"ד). מאמירת 'להתראות' ראוי להימנע, אבל יוכל לומר שנוכה להתראות יחד בביהמ"ק (הליכ"ש).

רחיצה: איסור רחיצה נוהג כל היום, ואפי' להושיט אצבע במים. ומותר לרחוץ מלכלוך או איזה מאכל, אך לא יכוון לשם רחיצה (מ"ב סק"ט). הטיל מים או עשה צרכי ואפילו רק נכנס לביה"כ ורוצה להתפלל, נוטל עד סוף קשרי אצבעותיו ואם אינו רוצה להתפלל נחלקו הפוסקים. ע"כ נכון לגעת בבשרו במקום המכוסה, דאז לכו"ע מותר לו ליטול ידיו (ערוה"ש). נגע במנעליו או מקומות מכוסים וכיו"ב, נוטל אותו יד שנגע עד קשרי אצבעותיו. כהנים העולים לדוכן, וכן קטנים או חולים שאוכלים, נוטלים ידים לסעודה עד הפרק (שבה"ל).

תלמוד תורה: חובה: נחלקו הפוסקים, י"א שיש חיוב לימוד התורה בכל רגע ורגע בת"ב (שד"ח, דברי יציב, ר"ט). וי"א שאין חיוב, ורק התירו דברים הרעים (כפה"ח, ערוה"ש הלכ"ש).

מה אסור: תנ"ך משנה גמ'. לעניני תהילים נחלקו הפוסקים (מ"ב סק"י), והמיקל יש לו ע"מ לסמוך. מוסרי חז"ל בלי פסוקים יש להקל, ועם פסוקים ראוי להתמיר בזה. (נחלקו הפוסקים במונת המאורי (מו"ט סא). ד' פרשיות שבתפילין המנהג לאומן (שבה"ח ח"ט קל"א). **מה מותר:** דברים הרעים שבירמיה, מדרש איכה, פרק אלו מגלחין, הלכות אבילות, הלכות ת"ב אף של בין המצרים שכבר לא נוגע להשנה. בסיפורי צדיקים יש מתירין (כן נהג חז"א לעיין בסדר הדורות).

מאה ברכות: ביום התענית ע"י הברכות של התפילות מגיעים לתשעים ברכות, וצריך להשלים עוד י' ע"י אשר יצר וברכה"ת. ובשעת הדחק ע"י שמיעת חזרת הש"ץ (מ"ב סמ"ו סק"י).

מנחה: י"א שיש להקפיד להתפלל מנחה גדולה כדי להקדים מצוות תפילין משום זריזין מקדימין (אבן שיראל).

הרה"ג ר' יהושע לאנגויער שליט"א
ספק אם עומד באמצע התפילה
נכנס לבית הכנסת, ורואה אדם מתפלל במעבה, ומסתפק אם מתפלל שמונה עשרה, וממילא אסור לו לעבור לפני המתפלל, או שמא נמצא עדיין באמצע ברכות ק"ש, או שגמר שמו"ע ואומר תהלים, האם מותר לו לעבור, כי ספק דרבנן לקולא. או שמא אסור לעבור, כי זה דבר שיש לו מתיירים, שימתין עוד כמה דקות, ואז יוכל לעבור?

תשובה לשאלה משבוע שעבר

השאלה בקצרה: כשיש זבוב בארון הקודש, ורוצה לסגור את הארון, מה יעשה, אם יסגור יעבור על איסור צידה, ואם לא יסגור, יהיה בזיון לארון, ובפרט שהציבור ממתנים לסגירה. **תשובה:** השיב הרב אברהם אביש ראזענבוים שליט"א: אם מדובר בארון קודש גדול, פסק הרמ"א שמוותר לסגור, וביאר המג"א דהוי תרי דרבנן, - זבוב אין במינו ניצוד, וגם מחוסר צידה. ובצירוף אינו מתכוון. [אמנם השו"ע הרב והלבוש השמיטו דין זה ונראה שהן חלוקים על כך, אך במ"ב הביאו להלכה. ואולי אפשר לצרף גם את הפמ"ג שמקרי כה"ג פסיק רישא דלא ניחא ליה כלל, כיון שאינו רוצה שהזבוב יקפץ על הס"ת, משום הכבוד].

ואם זה בארון קודש קטן, לכאורה אין היתר לסגור את זה, כיון שהוי פסיק, דאף בלא ניחא ליה פסקין דאסור ואף דרבנן. ויש עצה שייסגור הארון וישאיר חרך קטן ויסגור הפוכות, שאז כבר לא פסיק רישא, ואחר עבור זמן מה כבר נולד ספק אם יצא, ובספק פסי"ד דרבנן נקט המ"ב כהט"ז דמותה.

ואם נאמר דטירחא דציבורא נקרא מקום צער כמו בקור, אומר המ"ב דבמקום צער בפסי"ד דלא ניחא ליה אפשר להקל דרבנן, עכ"ד.

ודברי פי חכם חן, ונבאר את תשובתו ביתר ביאור, ומה שיש לדון בזה:

א. איסור צידה מן התורה נאמר, רק במינים אלו שאנשים צדים אותם לצורך מסוים, אבל בעלי חיים שאין במינים ניצוד, הצודם בשבת, אין בזה איסור צידה מן התורה.

ב. איסור צידה מן התורה, הוא רק כשצדו במקום כזה, שיכול להגיע אליו בשחיה אחת, אבל אם הבעל חיים, עדיין יכול להשטמ ממנו, אין בזה איסור צידה מן התורה.

ג. בזמן הקור שיש צעה, או צער אחר, מותר לסגור את החלון, באופן שהצידה היא רק דרבנן, אף שיש בזה פסיק רישא. **[משנה ברורה** (סימן שט"ו סק"ה)].

ד. דעת הטור להקל בצידת זבובים, כי כשיפתח את הארון, הזבוב יברח, ולא יוכל לצודו, ונמצא שלא הועיל לו כלום הצידה (רמ"א שם ס"ה). אמנם להלכה יש להחמיר בזה.

ומעתה לדעת המשנ"ב (שער הציון ס"ק י"ח) אף כשיש פסיק רישא דהיינו שבוודאי יצוד, מכל מקום אם האיסור הוא תרי דרבנן [צידה בדבר שאינו במינו ניצוד, ושאינו מגיע אליו בשחיה אחת], מותר באינו מכוון, ובענינו הוא תרי דרבנן, ולכן מותר לסגור. [ואם כן אין צריך להגיע לזה שזבוב יקפוץ על ס"ת, כי בלא הכי זה לא ניחא ליה, וגם בארון קודש קטן, מכל מקום כיון שאי אפשר לתפוס זבוב בשחיה אחת, אז זה דרבנן].

ואף לדעת החזו"א (א"ח סימן ס"א סק"א) שהחמיר בזה, וכתב שלא ברור לו היתר זה, מכל מקום בענינו, יש להקל, כיון שיש בזה כבוד התורה לסגור את הארון, וגם להמתין עד שיזיזו את הזבוב, הרי זה טירחא דציבורא, ובפרט שלדעת הטור, אין בזה כלל איסור צידה.

אמנם במקום האפשר, יש עצה פשוטה, והיא לסגור את הארון ולהשאיר פתח קטן פתוח, כדי שהזבוב יוכל לצאת דרכו, וגם לסגור את הפוכות ולאחר התפילה, יגרשו את הזבוב, ואז יוכלו לסגור את הארון לגמרי. [ומה שכתב שלפי הט"ז יש מקום להקל לסגור את הארון גם בלי לבדוק, כי זה ספק שאולי יצא, צ"ע, כי יתכן שכל דברי הט"ז נאמרו כאשר אינו רואה זבוב, אבל בענינו, שידע שיש שם זבוב, ובקל יכול לבדוק אם יצא, אין נראה שיהיה אפשר לסמוך על כך, ולסגור בלי לבדוק אם הזבוב יצא].

ואהבה זו, היא העונג הגדול של עולם הבא. שצדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם "ונהנים" מזיו השכינה, שזה אהבה בתענוגים הנובעת מהשגה אלוקית שהיא הגורמת לדביקות".

"ורק על ידי אהבה זו אפשר להפך את יצר הרע לטוב. שגם הוא ישיג את הטוב והעונג של דביקות בהשם". מסכם פנחס'ל, "ומדוע"? שואל זאנוויל - שאלה לשם תשובה, "כי כשאדם נמצא במצב של אהבה עזה כרשפי אש, פשוט ומוכן שהנפש הבהמית דוממת כאבן. כי בשעה שאש של אהבה בוער בקרבן, תבערה זו כופה את כל תענוגי העולם ומחשבת אותם לאין ואפס לעומת אהבת ודביקות השם. ברם, זה נשאר בגדר של אכפאי לסטרא אחרא, כי הוא לא נותן לו מקום והרגש. אך אין זה גורם שינוי בנפש הבהמי כי רגשי צמאון לא שייכים כלל אליה, ולכן הנפש הבהמית עדיין קיימת. מה שאין כן כאשר הוא נמצא במדרגה של אהבה בתענוגים. הרי הוא מדבר אל הנפש הבהמית ב'שפתה', כי גם היא חפיצה בדברים הגורמים לה עונג ותענוג. ולכן כאשר הנפש האלוקית 'מתענגת' מאהבת השם, ביכולתה 'לשכנע' את הנפש הבהמית ולגרום אף לה להתהפך לטוב ולהשתוקק לדביקות בהשם. וכך הנפש האלוקית מצליחה ו"מהפכת לטוב את בחינת המים שבנפש הבהמית שמהם באו תאות תענוגי עולם הזה מתחילה. וכמש"כ בעץ חיים שער נ' פרק ג' בשם הזוהר שהרע שנהפך להיות טוב גמור כמו יצר הטוב ממש, בהסיר הנגדים הצואים ממנו שהם תענוגי עולם הזה שהוא מלוכב בהם".

"נו, יש לנו איפוא עבודה רבה, לאכפאי לנפש הבהמית, ולהסיר ממנה את תענוגי העולם הזה. והשם הטוב יגמור בעדינו", מייחל פנחס'ל, ומאחל.

ליקוטי אמרים • פרק ט'

בשני יצריך, כיצד?

עיקר גילוייה הוא בלב - אהבת השם כאש בוערה בלבו. כי מקום גילוי ההרגשים הוא בלב. אמנם, המדריגה העליונה יותר, האהבה בתענוגים היא תענוג דלעתיד לבוא, שהיא תענוג של השגת אלוקות. ומקום השגה זו הוא במוח חכמה ושכל שהיא מיסוד המים. ולכן גילוי זה, בנוסף להתעוררות הלב של אהבה, מקומה הוא במוח, ששם הוא מקום העונג השכלי, כי שם נהיה הדביקות ע"י השגת האלוקות".

"אני רואה כאן", אומר זאנוויל, "שני מיני אהבות, אהבה עזה כרשפי אש, ו'אהבה בתענוגים'. במה מתבטא מעלתה של האהבה בתענוגים על האהבה כרשפי אש"? "אסביר לך, במאר פנחס'ל, "אהבה כרשפי אש' היא אהבה של צימאון והשתוקקות. שהיא נובעת מרגשות בן הנמצא בריחוק מקום מאביו, ונפשו בוערת ושואגת "צמאה לך נפשי, מתי אבוא ואראה". אך כאשר השיג הבן והגיע אל אביו, אמנם שוב אין ליבו בוער באש של השתוקקות, כי הוא כבר נמצא בקרבתו. אך בוודאי לא נחלשת האהבה בלבבו. אדרבה האהבה כעת גבוהה יותר, היא כבר לא אהבה כאש של השתוקקות אלא אהבה של תענוג ועונג הנגרמת כפועל יוצא מהדביקות אל אביו אהבו".

"זהו איפוא החילוק בין שתי האהבות, שהאהבה בתענוגים היא אהבה הנובעת מקירוב אל האהוב ולכן היא אהבה של תענוג והנאה, ולא של אש והשתוקקות.

"אתה יכול להבין את החידוש הזה?" תופס זאנוויל את פנחס'ל ברגע שקט אחד. "מה? איזה חידוש? כל הזמן יש לנו חידושים, כל יום יהיו בעיניך חידושים... על איזה מהם אתה מתכוון?"

"שמענו מר' לייב", פורק זאנוויל את אשר על ליבו. "שהצדיקים זוכים להגיע למדריגה גבוהה כל כך, עד אשר מקיימים את הפסוק "ואהבת את השם אלוקיך בכל לבבך - בשני יצריך" כפשוטו. הם זוכים להפוך את יצר הרע, ולעשות ממנו יצר טוב, עד אשר הוא מצטרף אל היצר הטוב ויחדיו עושים רק את רצון הבורא".

"נו, מתי יגיעו מעשינו... נאנו פנחס'ל בערגה. "אכן, אצל הצדיקים אפשר לדאות שהם הצליחו להפך את הנפש הבהמית, את הכח המתאוה - לצד הקדושה לגמרי. אתה יודע... שמעתי פעם מבערש, שכשהיה פעם בבארדיטשוב, שמע, שסיפרו להצדיק הקדוש ר' לוי יצחק על הפריץ וליניקובסקי שהוא גם בעל תאוה וגם עשיר עצום, וכל מה שעולה בתאוותו הוא משיג. עד כדי כך שפעם בימות הקיץ התאוה להתגלש על הר שלג. מה עשה? שפך הררי מלח לגבהים, וכך החליק לרוב שמחתו... וכאשר ר' לוי יצחק שמע זאת תמה עד מאד. "אח... הפטיה, וכי יש לו מושג מה זה תענוג? וכי הוא הדליק פעם אחת נרות חנוכה - עד שאומרים עליו שהוא בעל תאוה?"

"איך אתה מבין את זה?" ממשיך זאנוויל לשאול ביתר שאת. "איך אפשר לקחת יצר רע, ולהפכו לטוב. הרי לא מדובר בבן אנוש שאפשר לנטותו מצד אל צד, הלא כן?! "תראה", מנסה פנחס'ל להסביר, "אני מבין כך, שהיצר הרע, הנפש הבהמית. היא בעצם כח מתאוה מיסוד המים הרעים מקליפת נוגה. וכאשר היא מלוכשת בחומה, פה בעולם הגשמי, טבעי הדבר שתימשך לחומריות. אך אחר שהצדיק כופה אותה שוב ושוב, הוא לא נכנע אל תשוקותיה. אלא להיפך, הוא מגדיש את הסאה ונותן לה להבין בשפה שלה שאין תענוג גדול יותר מדביקות השם, כבר יותר מתקרב אל השכל המושג, שגם הוא, היצר הרע, מתהפך ונעשה יצר טוב עד שגם הוא חושק ומתאוה לדביקות בהשם".

"אהה, יפה מאוד, החייתנו... נהנה זאנוויל וממשיך, "ואל מדריגה כזו מגיעים ע"י התגברות הנפש האלוקית. וע"י ש"יראת השם במוחו, פחד השם בלבבו, ואהבת השם כאש בוערת בליבו כרשפי שלהבת. בחלל הימני שבו, שיתמלא ויעבור גדותיו עד שיכבוש גם את החלל השמאלי". שפירושו כפי שאמרת, ש"ישכנע" את הנפש הבהמית בגודל התענוג להיות "נכספה וגם כלתה נפשו בחשיקה וחפיצה לדבקה בו באין סוף" ב"ה, נכון"? מחכה זאנוויל לאישור מפנחס'ל.

"יפה", מסכים פנחס'ל ומיד אומר, "זה מה שלמדנו ב'פארברענגען' הקודם. אבל עכשיו נראה, שהרבי מוסיף עוד הוספה על זה. "והיינו, שיעלה ויבא ויגע למדרגת אהבה רבה וחיבה יתירה ממדרגת אהבה עזה כרשפי אש, והיא הנקראת בכתוב אהבה בתענוגים, להתענג על השם מעין עולם הבא". וכך הסביר לי ר' לייב, שעד עכשיו דיברנו על מדריגה של אהבה עזה כרשפי אש, שמשמעה צימאון בוער ותשוקה לזהות לקירבת השם. ברם, כדי להגיע למצב של בשני יצריך, אין מספיק אהבה עזה זו, אלא - אומר הרבי, "צריך אהבה רבה וחיבה יתירה מזו". היא נקראת אהבה בתענוגים שהיא אהבה כמים, "והעונג הוא במוח חכמה ושכל המתענג בהשכלת השם וידיעתו כפי השגת שכלו וחכמתו והוא בחינת המים זרע אור זרוע בקדושת הנפש האלוקית". יש חילוק בין שני מיני האהבות שהוזכרו. המדריגה הראשונה, אהבה עזה כרשפי אש, היא אהבה שאכן מתעוררת במוח אך

זמנת כבוד

בכבוד ויקר ובשמחה של מצוה
הננו להזמין בזה את מע"כ ידידינו היקרים
אנשי שלומנו והמסתופפים בצל הקודש
זקנים עם נערים צורכים ובהורי חמד
לבוא לחוג עמנו בשמחת התורה

**בחינת סיום מס' שבת
במסגרת עמיד היום**

**ומעמד לחזוק לימוד
התורה הק' וקנייניה**

שנעדה להתקיים בגיל רגן ובתופים וכמהולות
ביום החמישי לסדר ואתחן
אור לחמשה עשר באב שמרבים בו בתורה

בהיכל ביהמ"ד סאטמער
רח' הלפרין שכונת זכרון מאיר

תנו כבוד לתורה

ביקרא דארוזא • אדנים לתורה

הגליון נדפס בחסות דפוס שווה לברכה והצלחה בכל הענינים • רח' השלושה 30 ב"ב • 03-6579999